

Οι Ευρωπαϊκές ημέρες πολιτιστικής κληρονομιάς θεσπίστηκαν το 1991 από το Συμβούλιο της Ευρώπης και η χώρα μας συμμετέχει από το 1994. Σκοπός τους είναι η επαφή των Ευρωπαίων πολιτών με την πολιτιστική κληρονομιά και την αναζήτηση της συλλογικής μνήμης μέσα από την προβολή των ιδιαιτεροτήτων κάθε λαού. Στόχος είναι η επίσκεψη του κοινού σε έναν μνημείο ή χώρο που για διάφορους λόγους δεν είναι δυνατή η επίσκεψη σε αυτό τον υπόλοιπο χρόνο. Το διήμερο του Σεπτεμβρίου εκάστου έτους που χαρακτηρίζεται ως “Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς” είναι αφιερωμένο στα μνημεία και τη συντήρησή τους και επιδιώκεται η επαφή του κοινού με την πολιτιστική κληρονομιά και η ευαισθητοποίηση για τη διάσωσή της. Για τη διετία 2015-2016 το θέμα των Ευρωπαϊκών ημερών πολιτιστικής κληρονομιάς είναι “Βία και Ανεκτικότητα”.

Στη Χίο η **Εφορεία Αρχαιοτήτων Χίου** συμμετέχοντας στο θεσμό γνωρίζει στη τοπική κοινωνία την Εβραϊκή Συναγωγή, προβάλλοντας την ανεκτικότητα και την ειρηνική συνύπαρξη στη Χίο μεταξύ του ντόπιου Χριστιανικού πληθυσμού και των Ιουδαίων που εγκαταστάθηκαν στο νησί από τον 2ο αιώνα π. Χ και σταδιακά δημιούργησαν μια ακμαία κοινότητα που άρχισε να παρακμάζει από το 1881 που συνέβη ο καταστροφικός σεισμός και εξαφανίστηκε οριστικά τη δεκαετία του '50. Στη πόλη της Χίου, στο Παλαιόκαστρο, όπου βρισκόταν το διοικητικό κέντρο της Χίου από τα Ελληνιστικά χρόνια, στη συνοικία της Αγίας Άννας Καπέλλας, εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια σωστικών ανασκαφών σε οικόπεδο ιδιώτη το έτος 2008 λείψανα δυο κτιρίων που χωρίζονταν από οδό.

Στο ένα αποκαλύφθηκε τμήμα ψηφιδωτού δαπέδου, με αποτέλεσμα να θεωρηθεί αρχικά πως εντοπίστηκε μια ακόμα Παλαιοχριστιανική Βασιλική, όπως μαρτυρούσε η θεματολογία του δαπέδου, συνήθη στα δάπεδα των Παλαιοχριστιανικών Βασιλικών. Η αποκάλυψη των επιγραφών του δαπέδου ήλθε να αναιρέσει την παραπάνω άποψη. Ενώ στη πρώτη αναφέρονταν τα ονόματα των δωρητών-ψηφοθετών (Ιλάσιος και Δαμάλιος) στοιχείο σύνηθες και στις Παλαιοχριστιανικές Βασιλικές, η δεύτερη απετέλεσε έκπληξη για τους ανασκαφείς. Ενώ επαναλαμβάνονταν τα ονόματα των δωρητών, η φράση “ **ειρήνη ταις Συναγωγαίς ευλογία τω Ισραήλ**

” δεν άφηνε περιθώρια για παρερμηνείες για τη χρήση του χώρου: Είχε εντοπιστεί η παλαιότερη Εβραϊκή Συναγωγή της Χίου. Η γειτνίαση του χώρου με πηγάδι καθώς και η ύπαρξη χειμάρρου πλησίον του χώρου (που δεν είναι σήμερα ορατός) ενισχύουν την ταύτιση επειδή οι Συναγωγές χτίζονταν κοντά σε τρεχούμενα νερά. Ο εντοπισμός του μοναδικού αυτού ευρήματος οδήγησε στην απόφαση για την απαλλοτρίωση του χώρου. Σήμερα ο χώρος βρίσκεται ακόμα σε εργοταξιακή κατάσταση αφού οι ανασκαφικές εργασίες βρίσκονται σε εξέλιξη. Τα οικοδομικά κατάλοιπα βρίσκονται σε βάθος πέντε μέτρων από τη

στάθμη των οδών που το περιβάλλουν και έχει αποκαλυφθεί τμήμα του ψηφιδωτού δαπέδου που αντιστοιχεί στο οικόπεδο, καθώς και τμήματα από γειτονικό κτίριο που χρησίμευε ως βοηθητικός χώρος της Συναγωγής.

Σύμφωνα με τους αρχαιολόγους έχει αποκαλυφθεί τμήμα της Συναγωγής (το νότιο κλίτος και τμήμα του “νάρθηκα”) που είχε ελάχιστο εκτιμώμενο πλάτος τα δεκαέξι μέτρα και χρονολογείται στον 4ο αιώνα. Το κτίριο συνεχίζεται κάτω από το υπόλοιπο οικόπεδο όπου χώρος στάθμευσης και από τις οδούς Αγίων Αποστόλων και Αγίου Φωτίου. Η επιλογή του τύπου του κτιρίου (όμοιος με τις τρίκλιτες παλαιοχριστιανικές Βασιλικές) αλλά και της θεματολογίας των δαπέδων που ομοιάζουν με τα αντίστοιχα των Βασιλικών, συνδέεται με την νοοτροπία των Εβραίων της διασποράς μετά τη καταστροφή του ναού του Σολομώντα 70 μ.Χ από τους Ρωμαίους να κατασκευάζουν τους λατρευτικούς τους χώρους σύμφωνα με τις συνήθειες της νέας τους πατρίδας. Η συναγωγή βρισκόταν σε χρήση μέχρι τον 7ο αιώνα και είναι κτισμένη πάνω σε παλαιότερα κτίσματα.

Θερμές ευχαριστίες προς τις κυρίες: **Όλγα Βάσση** προϊσταμένη εφορείας αρχαιοτήτων Χίου,
Αναστασία Λουδάρου
επιμελήτρια και ερευνήτρια Εβραϊκού μουσείου Ελλάδος,
Παρισιάνθη Βαλάκου
και
Άννα Μισσηλίδου
αρχαιολόγους της Εφορείας Αρχαιοτήτων Χίου για την υπέροχη ξενάγηση σε ένα μοναδικό μνημείο του τόπου μας.

[ΠΗΓΗ: Ιστοσελίδα www.aplotaria.gr]

Διαβάστε σχετικά:

-Ιστοσελίδα www.alithia.gr

-Ιστοσελίδα www.politischios.gr